

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
Izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 2.—

Oficijelno glasilo «Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» in «Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru» ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. julija 1929.

Št. 13.

Predlogi Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani za obrtni zakon.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je predlagala Zemaljskemu savezu zanatlijskih esnafa i udruženja, ki je imel dne 23. junija t. l. svoj kongres v Beogradu, v zadevi novega obrtnega zakona nastopne zahteve slovenskega obrtništva, ki naj se v tem zakonu upoštevajo:

1. Novi obrtni zakon naj predvsem vpelje prisilno obveznost stanovskih obrtnih organizacij in to ne samo obrtnih zadrug, temveč tudi zvez teh zadrug. Taka obvezna organizacija obrtništva je življenskega vprašanja za poslovanje in uspeh teh organizacij.

2. Glede usposobljenosti za samostojno izvrševanje obrta naj obrtni red točno določa učno dobo, katera naj traja 3 do 4 leta, obvezno vajensko, pomočniško in mojstrsko preizkušnjo s pristavkom, da obrtniki v bodoče brez mojstrske preizkušnje ne bodo smeli imeti vajencev, katerih število ne bo za posamezne obrate po potrebi omejeno.

3. Zakon naj vsebuje tudi striktna določila za pobijanje šušmarstva.

4. Nov obrtni red naj predvidi tudi določilo obveznega zavarovanja samostojnih obrtnikov za slučaj bolezni, nezgod, onemoglosti in smrti.

5. Z obrtnim zakonom naj se da tudi predpogoj in zagotovilo za takojšnjo ustanovitev Obrtnega muzeja za Slovenijo, Hrvatsko, Bosno, Dalmacijo in Srbijo ter eventualno tudi za druge pokrajine.

6. Obrtno-pospeševalni urad naj dobi v novem zakonu garancijo za delovanje in obstoj.

7. Vprašanje zbornic, ki naj ostanejo skupne za trgovino, obrt in industrijo, naj se izloči iz obrtnega reda in uredi v posebnem zakonu o zbornicah.

8. Splošna zahteva obrtništva v Sloveniji je, da se obrtni zakon predloži stanovskim organizacijam v izjavo, ker bi zakon, ki bi bil izdan brez sodelovanja ljudi iz prakse mogel pomeniti le eksperiment, ki se v praktičnem življenju brez škode za obrtništvo ne bi dal izvajati.

Uredba o odpiranju in zapiranju obratov.

«Službene Novine» z dne 19. junija 1929. leta prinašajo novo uredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratov. Uredba govori o odpiranju in zapiranju, o obratovanju ob nedeljah in praznikih in o delovnem času pomožega osebja. Poleg teh treh glavnih delov vsebuje še splošne odredbe in izvršilne predpise. V naslednjem hočemo podati glavne določbe te važne uredbe, ki naj nudijo interesentom pregled, dočim bodo dobili podrobnejše določbe v Uradnem listu.

1.) Odpiranje in zapiranje obratov.

Vsi trgovski in obrtniški obrati, ne glede na to, ali zaposlujejo pomožne delavce ali ne, morajo biti zaprti od 20. ure zvečer do 5. ure zjutraj, kolikor ne določajo posebni predpisi drugače. Opoldanska pavza mora trajati, kolikor ni izjem izrecno določenih, najmanj eno uro, in sicer med 12. in 15. uro. Edino brivnice imajo počitek v času od 11. do 16. ure najmanj za eno uro. Načeloma morajo biti vsi obrati odprti največ 12 ur dnevno. Oblast more predpisati za trgovske obrate po vaseh bolj rano

odpiranje in kesnejše zapiranje. To se more našati tudi na trgovske in obrtne obrate v trgih in mestih z največ 5000 prebivalci.

Obrtne delavnice po vaseh smejo biti odprte neomejeno in zanje ne veljajo odredbe te uredbe glede odpiranja in zapiranja ob delavnih dneh.

V primorskih krajih v zdraviliščih, kopalniščih in letoviščih se za časa sezone more določiti zapiranje najkasneje na 23. uro in odpiranje najbolj zgodaj ob 4. uri.

Z eno uro bolj zgodaj smejo biti nadalje odprti, ne glede na kraj, pekovski, mesarski, klobasičarski, brivski, trafikantski in gostilničarski obrati.

Čez poldne imajo biti odprti sledeči lokali: kavarnarski, gostilničarski, mlekarški, slašičarski in medičarski ter trgovine s sadjem in povrtnino. Nadalje smejo biti preko poldneva odprte trafike, pekarnice in branjarije, transportna podjetja, bankarska in zavarovalna podjetja, avtomehanične delavnice, če je potrebno neodložljivo opravilo, vse trgovine in obrtne delavnice v Bosni in Hercegovini in na Sušaku, dalje brivnice, te pa le v soboto in na dan pred praznikom. Ostale obrtne in trgovske obratovalnice smejo imeti preko poldneva odprto le v izjemnih primerih.

Kolikor gre za dovolitev izjem, ki so gori navedene, je za to pristojna upravna oblast I. stopnje.

Oblast sme odpiralni čas podaljšati po predlogu delodajalskih organizacij in po zaslišanju delavskih organizacij dotičnega kraja, in sicer:

Največ za eno uro: brivnice, pekarnice in mesnice, končno za vse obratovalnice v soboto ali na dan pred praznikom, kadar morajo biti ves dan zaprte.

Največ za dve uri: brivnice, likalnice, barvarnice in čistilnice oblek v soboto in na dan pred praznikom, če so drugi dan zaprte; dalje vse trgovske in obrtniške obratovalnice, na dan pred Božičem, Veliko nočjo, Binkoštni, na dan letnih mesečnih sejmov in, če dovoli oblast I. stopnje, na dan pred velikimi narodnimi proslavami. Najdlje do 22. ure smejo biti odprti obrati z jestvinami in alkoholno pijačo, slašičarne, cvetličarne, prodajalnice sadja in transportna podjetja.

Za čas, ki ga predpiše pristojna oblast I. stopnje, odnosno policijska oblast: kavarne in gostilničarski obrati (restavracije, gostilne, hoteli itd.), javne kuhinje in brezalkoholne gostilne, mlekarne in slašičarne.

Neomejeno morajo biti odprte trgovske in obrtniške obratovalnice v nekaterih izrednih primerih (višja sila, inventiranje, čiščenje itd.).

Po 18. uri je zabranjeno vsako izvrševanje potujočega obrta (dežnikarji, steklarji, brusači) ter krošnjarjenja, izvzemši prodajo časopisov in revij, kostanjarstvo, sladoledarstvo in prodajo brezalkoholnih pijač, ki se sme vršiti tudi do 22. in celo do 24. ure.

Vsi ti predpisi ne veljajo za mlekarne, dalje za brivnice, prodajalnice novin in nekaterih slaščic po železniških postajah, kinematografih itd.

2.) Obratovanje ob nedeljah in praznikih.

Vse trgovske in obrtniške obratovalnice morajo biti redoma zaprte ob nedeljah skozi ves dan.

Izjeme so sledeče: največ 2 uri smejo biti odprte dopoldne obratovalnice v mestih pod 10.000 prebivalci, ako je bilo to dovoljeno, preden je stopil v veljavo zakon o zaščiti delavcev, in če je kraj oddaljen najmanj 5 do 15 km od mest z več kot 10.000 prebivalci. Zapiranje obratovalnic se

mora v teh krajih izvršiti pozimi najkasneje do 11., a poleti najkasneje do 10. ure. To pa ne velja za primere, ki sledijo.

Ob nedeljah do poldneva (12. ure) smejo biti odprte obratovalnice za tovorjenje blaga za železnico in v pristaniščih, pekarnice, mesnice, gostilne, brivnice; do 14. ure obratovalnice, ki se bavijo s postrežbo gostov z jestvinami in alkoholnimi pijačami na drobno, toda ne smejo prodajati za konsum izven lokala.

Ves dan smejo biti odprte gostilne, kavarne in hoteli, javne kuhinje, mlekarne in brezalkoholne gostilne, fotografske delavnice in pogrebni zavodi. Nadalje smejo biti odprte vse trgovske in obrtne obratovalnice na nedeljski dan, ko se vrši letni sejem, zadnje nedeljo pred Božičem ali če pade praznik, ko morajo biti zaprte, na soboto ali ponedeljek. Ob državnih praznikih, t. j. na rojstni dan Nj. Vel. kralja, dan Uedinjenja, morajo biti vse obratovalnice ves dan zaprte, izvzemši izjeme, ki veljajo tudi za nedeljo, za gostilne, brivnice, fotografske delavnice itd. Na Vidov dan in na dan Cirila in Metoda morajo biti trgovine in obrtne delavnice zaprte za časa službe božje, a največ 2 uri. Vse trgovine in obrtniške delavnice, izvzemši gori navedene izjeme, morajo biti zaprte ves dan ob katoliških praznikih: Božiču (prvi dan), na dan Novega leta in na Telovo.

Vsako krošnjarjenje je ob nedeljah, na državne in tri našete praznike prepovedano. Izjema velja za cvetličarje, sladoledarje in prodajalce brezalkoholnih pijač, ter za ulično prodajo časopisov do 23. ure.

Mesarjem je prepovedano ob nedeljah in državnih in velikih verskih praznikih vsako klanje živine.

3.) Zaposlitev pomožnega osebja.

Načeloma sme biti zaposleno pomožno osebje največ 10 ur na dan in 60 ur na teden. Največ 8 ur sme biti zaposleno delavstvo v bančnih zavodih in nekaterih industrijskih podjetjih, katere uredba obširneje našteva. Največ 9 ur dnevno in 54 ur tedensko sme biti zaposleno pomožno osebje v metalurgijskih, pilarskih, strojnih, ključavničarskih, galvanoplastičnih, ortopedijskih, zobotehničnih in vulkanizatorskih delavnicah.

V trgovinskih in obrtniških obratih, kjer se uvede angleška sobota, se dotične ure lahko prenesejo na ostale tedenske dneve. Sporazumno se more podaljšati delovni čas pri osem-, odnosno deveturnem delu za eno ali dve uri ter se smatra podaljšanje za čezurno delo.

Počitek med delom se ne računa v delovni čas. Na vsakih 8 ur se mora dati delavcu vsaj eno uro, na odprtem prostoru in solneju pa dve uri počitka.

Ob nedeljah je prepovedano delo v vseh delavnicah, izvzemši izjeme, ki jih določi ministrstvo za socialno politiko. Ob nedeljah je prepovedano peči kruh. Oblasti so dolžne zagotoviti delavstvu 36urni počitek. Izjemoma je dovoljeno delo v nedeljah ves dan, kjer je delo neprekinjeno, v gostilnah in fotografskih delavnicah, do poldneva v delavnicah, kjer je dovoljeno nedeljsko obratovanje dopoldne. Dotičnemu osebju pa se mora dati počitek med tednom. Grafični delavci smejo delati največ 6 ur.

Nočno delo je prepovedano za ženske in za delavce v starosti pod 18 let. Osebe pod 16 leti se sploh ne smejo zaposliti več kakor 8 ur. V nedeljo morajo imeti počitek. Ob času obrtne nadaljevalne šole se jim mora dati prosto, da jo redno posejajo.

Uredba je že stopila v veljavo.

Josip Steinmann:

Splošno o poklicni vedi čevljarja.

Postavne določbe za vajence.

Poznanje najvažnejših določb za vajence je tako za mojstra kakor tudi za stariše in vajenca velike važnosti. V Sloveniji so glavne določbe tiskane na tiskovini z imenom «Učna pogodba». Učna pogodba se mora sklepati pisмено in podpisati od mojstra in starišev, ali varuha. V pogodbi mora biti navedeno: način in doba izobrazbe, delovni čas, stanovanje ali druga dela in preizkusna doba, ki ne sme trajati več kot tri mesece.

Vpeljava vajenca v rokodelstvo.
Odnosaji med mojstrom in vajencem.

Z nastopom pouka se takorekoč obrne prvi list v življenjski knjigi mladeniča. Na mesto starišev stopi mojster in hiša slednjega naj služi tudi njemu kot novi dom. Blagor mu, ako se temu kmalu privadi, ker veliko vajencev potrebuje večkrat, da se morajo k temu ne ravno rožnatemu poklicu vspodbujati.

Dolžnosti, katere vsakemu mojstru nujno priporočam, so sledeče:

Pazi, da se podrejeni privadi na red in snago, tako da se teh lastnosti prisvoji ne vsled sile, temveč z notranjo prepričevalnostjo.

Uči naj se vse, četudi nekontrolirano delo, natančno in dosledno. Potrebno je, da spozna vajenec zvezo vseh del do izvršitve. Mojstri naj bi jako pazili, da razlože učencu vzroke in uspehe, tako da vajenec ne ve samo, da se eno delo mora izvršiti, temveč tudi, da ve, zakaj se izvrši. Poznati mora ne samo eno, temveč različna dela. Takoj se mora privaditi na to, da pri delu misli.

Pazi na to, da ima vajenec svoje misli pri delu. Daj pa mu tudi potreben odmor in skrbi, da bo dobro izrazil svoj odpočitek. Duševne zmožnosti ne smejo ležati med učno dobo mrtve. Zato naj se vajenec vzbudja k nadaljni izobrazbi z rednim obiskom nadaljevalne šole. V tem ga je treba strogo kontrolirati.

Drži strogo disciplino in pazi, da bo vajencev nastop lep in obnašanje napram strankam prijazno, vpljudno pa tudi resno.

Izučitev vajenca po načrtu.

Da se zamore rokodelstvo tako poučevati, kot smo spredaj omenili, mora vajenca neposredno nadzorovati in vzgajati mojster. Kjer to ni mogoče, bo prevzel to službo zmožen namestnik.

Vajencu povedati vrstni red znanosti je ob sebi umevno mnogo težje kakor ga naučiti, da delo pravilno tudi izvrši.

V mnogih delavnicah manjka priložnosti, da bi se vajencu razložile vse podrobnosti in posebnosti, še bolj pa prilike, da bi se ga navadilo delati prav vse. Zato naj se poedine stvari vsaj teoretično razložijo.

Kako se mora vajenec pripraviti za strokovno risanje v obrtno-nadaljevalni šoli? Za pouk in uspehe učenca v obrtno-nadaljevalni šoli naj se mojstri češče prepričajo. Nepravilno pa je od mnogih mojstrov, ki vajencev ne pošiljajo v šolo in jih ne kontrolirajo, otnosno ne posvečajo pažnje kontrolnim knjižicam.

Naj govorim, kako se poučuje v obrtno-nadaljevalni šoli: V I. letniku prične vajenec strokovno risati z svinčnikom, in sicer: oblike pet, jermenčkov, okrasnih jermenčkov, opetnikov, gornjih blekov, podplatov itd. To se riše. Še bolje pa bi bilo, da bi jih obenem tudi izrezal, kar bi mogel dobiti pravo obliko. Do konca šolskega leta se nauči cel temelj in zna risati že vzorce. Izdelovanje vzorcev se mora vršiti istočasno kakor popravljano delo. Strokovno risanje in prikrojevanje vzorcev naj bi se ne omeji. Učenec mora biti pazljiv na posebnosti oblik. Papir je zato za vajo cenejši kot usnje. Oko in roka se morata vaditi za delitev oblik. Veliko mojstrov prepriča učenca k delom, katerih še daleko ne obvlada. Ko je material pokvarjen, se mora delo prekiniti, ker je nerabno. Zato naj vsak učitelj prej prične z vajami, preden preide k pravemu delu.

Zalibog so slučaj, da se pusté učenci že v prvem učnem letu, ki je ravno podlaga za poznejše poklicno delo, preveč samostojnosti. Brez začrtanega navodila od strani učitelja dobiva skozi delj časa vedno isto delo, katero pač izvrši, kakor učenec sam domneva, da bo pravilno. Posledice tega učenja se pokažejo koncem leta, seveda vedno v škodo za učenca.

Z učenjem po načrtu bo učenec kmalu lahko malo enostavna dela sam izvrševal na primer čiščenje popravljenih čevljev, iskanje pravih kopit, dovršitev čevljev za oddajo itd. Poleg tega naj se mu da naloga, odtrgava in nabija pete, nabija podplate kuje čevlje in slično. Mojster naj pokaže vajencu potrebne ročne prijeme in pravilno uporabo orodja.

Obrezovanje in čiščenje naj se mu pusti delati v začetku na grobih čevljih. Paziti je, da izvrši delo točno. Kdor se navadi površnega dela, ne bo pozneje kot pomočnik, ali mojster nikoli za kako boljše delo.

Ko se je učenec privadil najvažnejšim ročnim delom in je več navadnega dela, naj se ga pritiska, da to delo izvrši v gotovem času, da bo v delu nageljši in bo kot pomočnik lahko tudi več zaslužil.

Učenec se mora kmalu privaditi v šivanju z dreto, kakor tudi v šivanju s šivanko in nitjo. Prišiti mora n. pr. podlogo itd. Najkeseje v drugem letu naj se učenec uči pribijanja okvirjev, prešivanja in pritroje-

vanja podplatov. Pri novih šitih ali zbitih čevljih naj se prične s «cvikanjem», vezavo in vbadanjem okvirja itd.

V teh delih naj bo učenec v tretjem letu toliko podkovan, da lahko izvrši proti koncu učne dobe samostojno nove zbite ali šivane čevlje.

Ko je to zaključeno, se s tem še ne zaključi poklicno učenje. Učenec se mora vpeljati še v splošne poklicne znanosti. V obrtno-nadaljevalni šoli se v drugem letniku, kjer poučujejo strokovni učitelji, razlaga učencem poleg praktičnega risanja tudi strokovna znanost, teorija kopit, blagoznanstvo, rezanje vzorcev iz lepenke, knjigovodstvo, kalkulacija itd. Seveda je pouk jako otežkočen, ker učitelj nima na razpolago kože vseh vrst živali, posebno gornjega usnja itd. Dolžnost mojstra bi bila, da vse to pokaže vajencu praktično. V poznejšem času bi bilo to prepozno in tudi ni priložnosti. Poklicno učenje bi bilo nepopolno, ako bi si učenec ne prisvojil takih znanosti.

Iz ljudske šole, v kateri se priuči najpotrebnejše za splošno izobrazbo, pride z nastopom v drugo šolo, to je v šolo dela, v kateri naj se izobrazbi k samostojnosti in usposobi za življenje.

Pregovor pravi, da učna leta niso gosposka leta. Tu se pravi pri delu vstrajati, četudi je včasih sedež vroč. Delo zahteva vztrajnost, prosti čas je omejen, tem bolj vreden pa se zdi pozneje.

Če je učenec že od početka vzgojen za pridnost, čistoto in red, mu je poklicno učenje tem lažje, kakor pa če si mora te lastnosti šele prisvajati. On potrebuje za vsako novost odprte oči in dobro voljo. Triletna ali štiriletna učna doba se mu zdi v začetku precej dolga. Če pa enkrat uvidi, koliko se mora v tej dobi priučiti in navaditi, se mu bo zdela ta doba še kratko odmerjena in uvidel bo, da mora napeti vse sile, da doseže končni cilj.

Delavnica je prostor, kjer se dela. Stalno onesnaženje zraka vsled obrata zahteva vsakodnevno zračenje in čistoto. Ta dela odpadejo navadno na vajenca. To delo pa naj se nikar ne smatra za nizkotno — poniževalno, temveč se mora smatrati kot potrebno.

Po končanem delu se orodje pospravi, vse na svoja mesta. Okna se odprejo in delavnica pomete ter pobriše prah, vsaj od časa do časa.

Do sedaj smo govorili samo o dolžnostih in nalogah vajenca. Vsak pa mi bo priznal, da mora dobiti tudi on svoje pravice, ki so že po zakonu določene. Že pri in spekciji dela dobi vsak vajenec svojega zaščitnika itd., do katerega se obrača, ako se z mojstrom ne more sporazumeti.

Dosti konkretnih slučajev bi lahko navedel, kako kršijo mojstri svoje obljube, da nekateri naravnost izkoriščajo vajence ali jih uporabljajo za razna druga dela, kar tudi ni po zakonu.

O tej splošni poklicni vedi sem marsikaj zamolčal, rečem pa to: dokler se ne bo bolj zakonito izvrševalo toliko časa bo tudi obrt nazadovala, nazadnje tudi po krivdi mojstrov.

Za važno smatram, da bi vse strokovne zadruga enako sklepale o pogojih za sprejem vajencev, polaganju pomočniških izpitov, pred vsem pa naj bi se vpeljale mojstrske preizkušnje. Pomočniška doba naj bi se podaljšala na šest let. Izdeluje se obrtni zakon, ki je za nas in naš naraščaj velike važnosti. Potrebno bi bilo, da ga ustvarjajo strokovnjaki, kateri poznajo svoje težnje, nikakor pa ne oni, ki ne poznajo čevljarke obrti in njih obupni položaj.

Občni zbor Zadruga lesnih, kovinarskih in sorodnih strok v Šoštanju.

Dne 9. maja se je vršil v Šoštanju pod predsedstvom načelnika g. Ivana Novaka občni zbor agilne Zadruga lesnih in kovinarskih ter sorodnih strok v Šoštanju, katerega se je udeležilo 65 članov. Pred prehodom na dnevni red je g. načelnik Novak pozdravil navzočega delegata Zveze obrtnih zadrug v Mariboru in člana Zbornice T. O. I. g. Jakoba Volka iz Šoštanja. Nato je podal kratko poročilo načelstva. Oglasil se je k besedi g. Volk, ki je v lepem govoru oertal pomen obrtniške organizacije in opozarjal na potrebo, da se je obrtništvu oprime osobito sedaj, ko se je rešilo partizanstvo in izkoriščanje strank. Njegova izvajanja so bila sprejeta z živahnim odobravanjem.

Ob čitanju zapisnika o lanskem občnem zboru je podal zadržni načelnik važna pojasnila glede vajenskih vpisnin in o fondu za obrtno nadaljevalno šolo.

Iz tajniškega poročila g. Miloša Volka je razvidno, da je bilo delovanje zadruga v minulemu letu dokaj živahno. Nanovo je pristopilo k zadrugi šest obrtnikov, obrt pa so opustili štirje. Vajencev se je vpisalo 23, oproščenih pa je bilo 25. Zadruga je z uspehom posredovala v treh primerih spora iz službenega razmerja. Med letom so bili izločeni sodarji. Zadruga je pokrenila več akcij proti šušmarjem ter se je po svojem načelstvu udeležila zborovanj Zveze.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Kaj je novega?

Zakon o občni upravi, ki urejuje razdelitev oddelkov in delokrog notranjega ministrstva ter delokrog velikih županov, okrajnih načelnikov, mestnih občin, orožništva in policije ter vsebuje predpise o političnih upravnih uradnikih, je izšel v sobotnih «Službenih Novinah».

Univerza kralja Aleksandra Prvega v Ljubljani je praznovala v soboto dopoldne desetletnico obstoja, katere sta se udeležila ministra dr. Korošec in Boža Maksimović ter številni odličniki in predstavniki najuglednejših korporacij.

Naša razstava v Barceloni zaznamuje ob svoji otvoritvi lep uspeh. Španski listi posvečajo jugoslovenskemu paviljonu veliko pozornost ter se o razstavi pohvalno izražajo.

Železniška prevoznina za stavbni material, in sicer za premog, stavbni les, apno, kamenje, opeko in zemljo se poviša za 20 % v času od 1. septembra 1929, do 31. marca 1931., da se zagotovi v izvozni sezoni dovolj vagonov za izvoz.

Neposrednih davkov se je v letu 1919. izterjalo za 8639 milijonov dinarjev, leta 1928. pa za 177404 milijonov dinarjev, kar kaže ogromen porast dohodkov iz teh davkov v zadnjih devetih letih.

Ameriške Zedinjene države so zaključile v maju svojo zunanjo trgovinsko bilanco prvič po dolgih letih s pasivo, in sicer za 14 milijonov dolarjev.

Trgovinska pogajanja s Španijo se pričnejo te dni. Upati je, da se bodo ta pogajanja končala ugodno, kar bi bilo izredno važno tudi za Slovenijo zaradi izvoza lesa, ki gre sedaj v Španijo skozi laške roke.

Troeki, ki se sedaj nahaja v Carigradu, je dobil baje nalogo, da posreduje med Anglijo in Rusijo, da se med obema državama vzpostavijo boljši stiki.

Ekonomsko-finančni komite ministrov je imel 19. junija pod predsedstvom finančnega ministra dr. Švrljuge konferenco, na kateri so bili navzoči vsi ministri gospodarskih resortov ter so sklepali o vladni ekonomski politiki in o poedinih velikih državnih dobayah.

Produktna borza se je osnovala v Skoplju v Južni Srbiji.

Statistiko o razvoju obrta in industrije podaja poročilo ministrstva za socialno politiko, ki navaja, da se je ustanovilo podjetij z več kot 10 delavci: leta 1923.: 906, leta 1924.: 510, leta 1925.: 732, leta 1927.: 863, leta 1927.: 760; v petih letih torej 3771. Razširjenih je bilo v štirih letih od 1924. do 1927. skupno 1258, ustavljenih (likvidiranih) pa 345.

Šest velikih konkurzov en dan je bilo otvorjenih v Valjevu v Srbiji. Gre za skupne pasive okroglo 1.300.000 Din. V stečaj je potegnulo vse tvrdke medsebojno žiriranje.

Slovenski denarni zavodi so poslali predsedniku vlade generalu Živkoviću spomenico, v kateri izražajo svoje proteste proti naziranju beograjskih borznih krogov, da bi se smatrali državni papirji, osobito vojna škoda, za spekulacijske papirje, ker je treba, da se v javnosti ustvari zaupanje, da je nalaganje denarja v te papirje dobro naloženo premoženje.

Nazadovanje pravnih pri borznih razsodiščih se opaža v teku leta 1928., ko je bilo pri borzah v Ljubljani, Zagrebu, Novem Sadu, Somboru in Beogradu vloženih 5584 tožb za 471 milijona dinarjev, dočim je bilo vloženih leta 1927. skupno 6093 tožb za 63.6 milijona dinarjev.

Znižanje zemljiškega davka uvaja zakon z dne 1. junija 1929. od 1/2 do 5 % za one osebe, ki imajo v skupnem gospodinjstvu več kot 5 članov in kot poljedelci sami opravljajo poljedelska dela.

Delnice Trboveljske premogokopne družbe so začele notirati tudi na praški borzi. Prvi kurz je znašal 300, kar odgovarja dunajski pariteti.

Jadranska prosta carinska skladišča bodo napravljena v vseh večjih pristaniščih, in sicer najprej na Sušaku, potem v Splitu, Sibeniku, Gružu in drugod.

Mednarodni kongres za racionalizacijo v industriji je začel zborovati 19. junija v Parizu ob navzočnosti delegatov 35 narodov. Z racionalizacijo naj bi se dosegla čim večja izraba delavskih sil in obratnih sredstev v čim krajšem času in na čim najbolj ekonomski način.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu izkazuje v obračunu za leto 1928. na podporah 20.877.344 Din ali 66.70 %, na upravnih stroških 4.554.210 Din ali 14.57 %, prejel pa je na prispevkih za bolezen 31.019.361 Din.

Rumunska zunanja trgovina izkazuje za prvo četrtletje 1929. pasivnost okroglo dve milijardi lejev.

Obračun izkazuje za leto 1928. dohodkov Din 8395:32, izdatkov pa Din 4606:95, tako da znaša prebitok Din 3788:87. Sprejet je bil proračun za leto 1929., ki izkazuje Din 14.686:37 dohodkov in Din 12.750— izdatkov. Sklene se za pokritje proračuna pobirati doklado po Din 50— od vsakega člana. Vsak član bo prejemal odslej brezplačno «Obrtni vestnik».

Pri volitvah so bili izvoljeni: za načelnika gospod Ivan Novak, za podnačelnika g. Ivan Soln, v odbor pa gg. Zelič, Toteč, V. Perovec, Florjan, Irman, Glušič, Zupanc, Kumer ter namestniki Pclovšak, Perovec A., Kovač in Brukele.

Soglasno so se sprejele nekatere izpremembe zadružnih pravil in predlogi glede organizacije pomočnikov in ozkega sodelovanja z Obrtnim društvom v Šoštanjju.

Zelimo, da bi obrtništvo v šoštanjskem okraju še nadalje tako agilno delalo, kajti le s tem bo mogoče doseči boljših uspehov.

Iz organizacij.

Poziv vsem obrtnim zadrugam in obrtnikom. Dne 7. in 8. julija t. l. priredi okrog 120 obrtnikov iz okolice Beljaka in Čelovca izlet na Jesenice in v Ljubljano. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani hoče častno in dostojno sprejeti tovariše iz sosedne avstrijske republike. Načrt, oziroma spored tega obrtniškega izleta je sledeč: 7. julija: Zjutraj sprejem gostov po jeseniških zastopnikih z motocikli na državni meji Podkoren. Ob 7.30 sprejem došlih gostov pred gostilno Čufer, nato skupen zajtrk in pozdrav po zastopniku Obrtnega društva na Jesenicah in načelniku Zveze obrtnih zadrug g. Rebeku iz Ljubljane. Ob 8.30 pešizlet skozi Jesenice na Savo v tovarno K. I. D. ter ogled tovarne. Ob 11.30 skupno kosilo na vrtu restavracije K. I. D. Ob 13.45 odhod na kolodvor Jesenice, z vlakom na Dobravo, nato peš skozi Vintgar na Bled. V zdraviliškem domu prostá zabava s soudeležbo občinstva. Ob 19. pozdrav gostom v slovo po zadružnem zastopniku in ob 19.30 odhod z vozili v Ljubljano. Prihod izletnikov v Ljubljano okrog 20.30. Pozdravni večer oziroma prijateljski sestanek in večerja v restavraciji «Zvezda». Odhod v prenočišča. — 8. julija: Zbirališče gostov ob 8.30 na vrtu hotela Union. Poset ljubljanskega gradu, ogled Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, deželne muzeja in narodne galerije. Sprehod skozi tivolski park v hotel «Bellevue». Istotako skupno kosilo. Razhod. Naša dolžnost je, da se v čim največjem številu udeležimo tega izleta in tako pokazemo našo stanovsko zavest in solidarnost tudi našim tovarišem izven meje naše domovine. Na gg. načelnike apeliramo, da na članstvo vplivajo, da se, če že ne sprejema na Jesenicah, vsaj pozdravnega večera dne 7. julija v «Zvezdi» v čim največjem številu udeležijo. Ker pa je spored izleta od sprejema na Jesenicah do Ljubljane zelo pester in zanimiv, in ker je prihod na Jesenice z letoviščarskim vlakom in ravno tako povratek v Ljubljano zelo ugoden (polovična vožnja), naj bi se tega sprejema in izleta udeležilo vsaj nekaj gg. tovarišev. Josip Rebek, načelnik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.

Ustanovitev novih zadrug. Velikemu županu ljubljanske oblasti sta predložila v odobritev pravila pripravljani odbor za ustanovitev Skupne obrtne zadruge za sodni okraj Žužemberk v Žužemberku in Zadruga mesarjev v Novem mestu.

Redna glavna skupščina Saveza hrvatskih obrtnikov, ki združuje večino obrtniških organizacij Hrvatske in Slavonije, se je vršila 30. junija t. l. v Varaždinu. Tega zbora se je udeležila kot gost tudi Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani po svojih delegatih gg. načelniku Josipu Rebeku in g. odborniku Igljicu.

Obrtno društvo v Šoštanjju. Obrtno društvo v Šoštanjju je od občnega zbora, ki se je vršil dne 17. februarja 1929., mnogo napredovalo. Priredilo je poučno predavanje o davčni napovedi in pomagalo vsem obrtnikom v Šoštanjskem okraju s poukom o pravilni izpolnitvi napovedi. Organiziralo je v odsek društva za pomočnike vseh strok. Ta si vzdržuje lasten pevski in gledališki odsek pod marljivim vodstvom g. Jurče Vrežeja. Nabavilo si je precej inventarja in najelo lokal za čitalnico, kjer se lahko čitajo časopisi vseh vrst. Da pa more čitalnica obstajati, se imamo zahvaliti zavednim meščanom. Urejuje se tudi knjižnica, za katero je prispevala Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani lepo število knjig. Istotako so darovali nekaj strokovnih knjig meščani in obrtniki. Čitalnica je od 14. do 16. ure odprta in dostopna vsakomur, izven teh ur pa dobe člani ključ pri gospodarju g. Francu Zeliču. Pomožniški odsek je vpriporil dne 8. in 9. junija t. l. na odru Sokolskega doma v Šoštanju Stritar-Česnikovo igro s petjem v 5 dejanjih «Domen», ki je nad pričakovanjem lepo uspela, za kar gre zasluga in pohvala g. Vrežeju,

g. Robinsčaku in g. Kurniku, učiteljem v Šoštanjju. Mlade igralske moči, sestojče iz obrtnih pomočnikov, so to pot pokazale svoje zmožnosti za oder še posebno, ker so po trdem delu v delavnici bili točni, vztrajni in požrtvovalni pri vajah. Zato jim moramo k uspehu čestitati s prošnjo, da nas zopet v kratkem presenetijo z drugo igro. K temu poročilu moremo reči, da je vendar prišlo naše obrtništvo do prepričanja in se strnilo brez razlike v tej stanovski organizaciji, ki želi delovati samo za korist in napredek obrtništva.

35letnica Obrtnega zbora v Zagrebu. Obrtni zbor v Zagrebu, ki je nekaj sličnega kakor naše obrtne zadruge in ki obsega vse rokodelske obrte v Zagrebu, je praznoval v nedeljo jubilej 35letnega obstoja. Je to ena najstarejših hrvatskih obrtniških korporacij, ki ima na enem najlepših krajev Zagreba lasten dom, podoben mali palači, v katerem so uradni prostori in lepa zborovalnica. Ob jubileju je Obrtni zbor ustanovil sklad 200.000 dinarjev za podpiranje obrtniškega naraščanja, ki se bo izobrazeval v tujini, 50.000 dinarjev pa je votiral za kulturne svrhe in ustanovil poseben sklad za podpiranje obubožanih obrtnikov. V imenu Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je Obrtnemu zboru čestital načelnik g. Rebek.

Razno.

Smrt uglednega obrtnika. Dne 13. t. m. je umrl po kratki, mučni bolezni g. Ivan Böh m, posestnik umetnega mlina v Framu in dolgoletni predsednik Zadruga mlinarjev in žagarjev za srez mariborski. Pokojnik je bil izredno ljudomile narave, poštenjak od pete do glave, velik dobrotnik odnotne šolske mladine in framskih humanitarnih društev. Veličasten pogreb je bil dokaz njegove priljubljenosti. Zvezo v Mariboru je pri pogrebu zastopal g. Zadravec.

Legitimacije trgovskih potnikov. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo opozarja vse tvrdke, katerim so bile izdane legitimacije za potnike, da se mora po čl. 10. naredbe o legitimiranju potnikov z dne 27. junija 1928., št. 14.402/III, prenehanje potnikove službe takoj javiti zbornici ter ji po možnosti tudi vročiti legitimacijo. Legitimacije, ki so postale neveljavne zbog prestanka službe, je treba po določilih navedene uredbe obratoma odvzeti, če se niso vrnilo zbornici obenem s prijavo o prestanku službe. Zato mora vsaka tvrdka nemudoma prijaviti zbornici prenehanje potnikove službe tudi za primer, da ji potnik legitimacije ni vrnil.

Prikrojevalni tečaj za čevljarje v Šoštanjju, ki ga je priredil Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani pod vodstvom strokovnega učitelja g. Jos. Steinmana, je bil dne 19. junija t. l. ob 16. uri zaključen s prav dobrim uspehom. Zaključku sta prisostvovala zadružni nadzornik, g. Ignac Založnik, in načelnik Obrtne zadruge oblačilnih strok v Šoštanju, g. Jakob Volk, ki sta v jedrnatih besedah podala smernice in pouk za izboljšanje gospodarskega položaja obrtništva. Tečajniki so po zaključitvi pripravili poslovilen sestanek. Prikrojevalni tečaj za krojače in šivilje se prične s 1. julijem, istotako od Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani. Za ta tečaj vlada še večje zanimanje.

Rok za podpisovanje delne Privilegirane agrarne banke je podaljšan do 15. julija 1929.

Zlato valuto uvede Češkoslovaška s posebnim zakonom, katerega načrt je že izdelan. En dolar bo zamenjan za 33:75 češkoslovaških kron (1 Kč je 1:68 Din).

Dve razstavi na Tehniški srednji šoli. V dneh 22., 23. in 24. junija sta se vršili na Tehniški srednji šoli v Ljubljani dve jako lepi razstavi. V eni dvorani so bile razstavljene krasne risbe, kiparski, rezbarski in keramični izdelki, ki kažejo, kako visoko stopnjo tehnike in umetnostne vzgoje nudi Tehniška srednja šola obrtnemu naraščanju teh strok. V drugi dvorani so razstavile učenske ženske obrtne šole tako lepe izdelke v slikah, v obleki, perilu, vezenju itd., da delajo čast zavodu. Opozorjamo, da naši obrtniki in naše obrtnice tem razstavam v bodoče posvečajo kar največ pažnje in jih tudi obiščejo, ker bodo imeli priliko videti marsikaj lepega in zanimivega.

Dva avtogenska tečaja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je priredila v delavnici Tehniške srednje šole v Ljubljani dva tečaja za avtogensko varenje. Od teh se je vršil prvi za absolvente kovinarske delovodske šole od 10. do 14. junija, drugi za obrtnike in pomočnike pa od 15. do 24. junija. V prvem tečaju je bilo 26, v drugem pa 24 udeležencev. Oba tečaja sta uspela jako dobro, ker je zbornica preskrbela udeležencem za inštruktorja prvovrstna strokovnjaka g. inž. Fedorja Šlajmerja in varilnega mojstra g. Gjurkoviča, oba od Tovarne za dušik v Rušah. Teoretično in praktično se je predelalo varenje železa, jekla, bakra, aluminija in cinka. Tečaj je administrativno vodil zbornični obrtni referent g. dr. Pretnar. Čujemo, da se bo priredil na željo mnogih interesentov tak tečaj tudi v jeseni in še poseben tečaj

za že izvežbane varilce, da se izpopolnijo v najnovejših metodah, ki prihranijo 50 % dela in stroškov.

Kmetijsko šolstvo. Lansko leto je bilo prijavljenih v ljubljanski oblasti 29 kmetijskih šol za dečke in 15 za dekleta s 500 učenci in 211 učenkami. Obrtni odbor je izdal za te šole 170.000 Din ter je odpadlo povprečno na deško šolo 2500 Din, na deklisko pa 4880 Din.

Ugodnosti za potniški promet v Švici. Švicarski konzulat iz Zagreba javlja, da je s 1. majem t. l. stopila v Švici v veljavo nova potniška tarifa železniških in parobrodskih podjetij, ki nudi znatne prednosti potujočemu občinstvu, predvsem društvenim, šolskim izletom ter večjim skupinam. Najmanjše število potnikov, za katere se morejo izdati društvene vozne karte, mora znašati 8 oseb napram 12 kakor je to bilo do sedaj. Vozna cena za društvena potovanja tja in nazaj se zniža za 15 %, napram 10 % do sedaj. Društva plačajo pri brzovlakih samo polovico doplačila. Poleg tega izdajajo švicarske zvezne železnice tudi generalne abonemente, ki veljajo 8 dni, in to za ceno 92 Frs za II. in 67 Frs za III. razred. Vrhu tega je treba še položiti za jamstvo 10 Frs, ki se jih pa po preteku abonementa vrne. Ti 8dnevni abonementi omogočajo potnikom, ki nimajo dovolj denarnih sredstev na razpolago, da ostanejo vsaj teden dni v Švici. Dosedaj veljavni 15dnevni abonementi ostanejo še nadalje v veljavi. Pri švicarskem konzulatu v Zagrebu se lahko naročijo sledeče knjige: 1. Novi «Schweizerischer Hotelführer», 2. osebam, srednjega stanja, ki si ne morejo privoščiti bivanje v razkošnih hotelih, je na razpolago seznam cenejših hotelov s povprečno ceno 5 do 7 Frs na dan, 3. «Švicarska kopališča in njihovi zdravilni studenci», 4. «Švicarska kopališča», namenjena izključno zdravnikom in njihovi praksi. — Vse te knjige so resnim interesentom pri švicarskem konzulatu v Zagrebu brezplačno na razpolago.

Kako dela Bat'a. Iz računskega zaključka tvrdke Bat'a, d. d. v Zagrebu, je razvidno, da je potrošila lani za reklamo 1,845.000 Din. V Jugoslaviji je ta tvrdka, ki dela našim čevljarskim izdelkom tako hudo konkurenco, gotovo edinstvena glede višine izdatkov za reklamo. Glavne stroške ima za inserate v listih.

Velikanski obrtniški obhod na Dunaju. Na Dunaju se je vršil prejšnji teden ogromen obrtniški obhod po mestu. Obrtniki, ki so predstavljali v skupinah zgodovinski razvoj poedinih strok od početka do najmodernejšega časa ter defilirali pred predsednikom republike in stotisoči gledalcev, so nastopili v tako veličastnem sprevodu, da je obhod trajal od 9. ure zjutraj do 3. ure popoldne. O tem bomo podrobneje poročali ob drugi priliki.

Dobave.

Dne 9. julija tega leta se bo vršila pri Dravski artilerijski delavnici v Ljubljani licitacija glede prodaje raznih delov starega avtomobila; dne 10. julija t. l. pa glede prodaje odpadkov od železa, jekla, pločevine itd. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.) — Pri Glavnem sanitetskem slagalistu v Zemumu se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: dne 15. julija t. l. glede dobave 3750 komadov bolniških in zdravniških plaščev; dne 17. julija t. l. glede dobave 2000 parov usnjenih copat; dne 19. julija t. l. pa glede dobave 5000 parov volnenih nogavic. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omejenem slagalistu.)

Pozor, čevljarske zadruge!

Pričnem zasebni tečaj za mojstre in pomočnike. Poučevalo se bo prikrojevanje vzorcev, rezanje vzorcev iz gornjih delov, rezanje kolekcij itd. Lepljenje novih čevljev, gumijevih izdelkov, galoš itd. po najnovejši metodi.

Prične se v mesecu juliju in avgustu.

Zahtevajte prospekt!

JOSIP STEINMAN

strokovni učitelj

Ljubljana, Kolodvorska ulica 41.

Najugodnejši nakup oblačil lastnega izdelka na veliko in malo kakor tudi moško perilo samo na veliko nudi tvrdka

JOS. ROJINA
LJUBLJANA

Aleksandrova cesta števil. 3.

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.

d. z o. z.

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica šte. 6.

Največja izbira splošnega elektro-inštalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatur in strojev. Sortiran RADIO-oddelek.

L. Mikuš
tvornica dežnikov
Ljubljana
Mestni trg 25
Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!
Največji izbor!
Najnižje cene!
Preobleke!
Popravila!

Ph. Mr. R. Sušnik

Lekarna pri „Zlatem jelenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Oblasstveno koncesionirana oddaja strupov. Poštne pošiljave obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg

Telefon šte. 2115.

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

Obrtnikom

se priporočam pri nakupovanju vseh vrst barv, firneža, lakov, steklarskega kleja, čopičev in vseh drugih potreščin za te stroke.

IVAN JANČAR, Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 4.

PRIPOROČAMO

KOLINSKO**CIKORIJO**

Domači izvrstni izdelek.

Dobro znana gostilna

Pri „Tratniku“

Sv. Petra cesta 25

v Ljubljani

toči izborna pristna dalmatinska vina. Mrzla in gorka jedila. Vsak teden trikrat morske ribe in Bakala (Stockfisch), prirejane na dalmatinski način.

Lastnik: A. Sumara.

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletne opreme za gostilne, restavracije, hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.

Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 2478

LJUBLJANA

Telefon 2478

Dunajska cesta 10

„SLAVIJA“

Jugoslovanska zavarovalna banka

Ravnateljstvo v Ljubljani

Podružnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Novi Sad, Osijek, Split

Ekspoziture: Maribor, Skoplje, Veliki Bečkerek

Prezema zavarovanja vseh vrst

Lastne palače v Sarajevu, Ljubljani in Osijeku

OBR T N A B A N K A

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

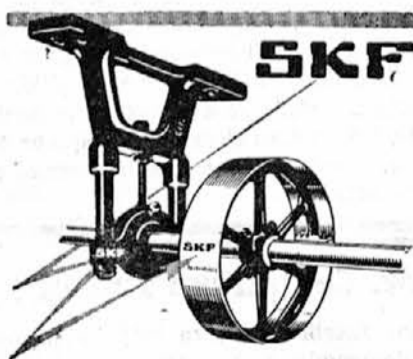
Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno više.

KROGLICNA LEŽIŠČA in**SKF** dvodelne JERMENICE,

to so priznane najboljši švedski izdelki, lahko vedno dobite iz tovarniške zaloge pri tvrdki

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in stroji

Ljubljana

Dunajska cesta št. 16.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.

Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50. (v lastnem poslopu)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.